

Türi Rahvaleht

TÜRI PIIRKONNA NÄDALALEHT

3. aprill 2009 nr. 13 (726)

8 krooni

TÄNA LEHES

Itaalias käidi kogemusi omandamas
lk 3

Barbie – 50
lk 5

„Ganvix” saavutas järjekordse võidu
lk 6

TÜRI VALLAS

4. aprillil kell 16 Türi kultuurimaja kontsertsaalis „Hingemuusika” kontsertsari.

9. aprillil kell 19 Oisu rahvamajas Ugala teatri etendus „Helesinine vagun”.

ILM

REEDE on vahelduva pilvisusega, kohati võib sadada vähest vihma. Öösel on -1...+3, päeval +3...+8 kraadi.

LAUPÄEVAL on pilves selgimistega ilm. Kohati võib sadada vähest vihma. Öösel on -4...+2, päeval +2...+7 kraadi.

PÜHAPÄEVAL on pilves selgimistega ilm. Öhtupoolikul sajab kohati vihma. Öösel on -2...+2, päeval +6...+12 kraadi.

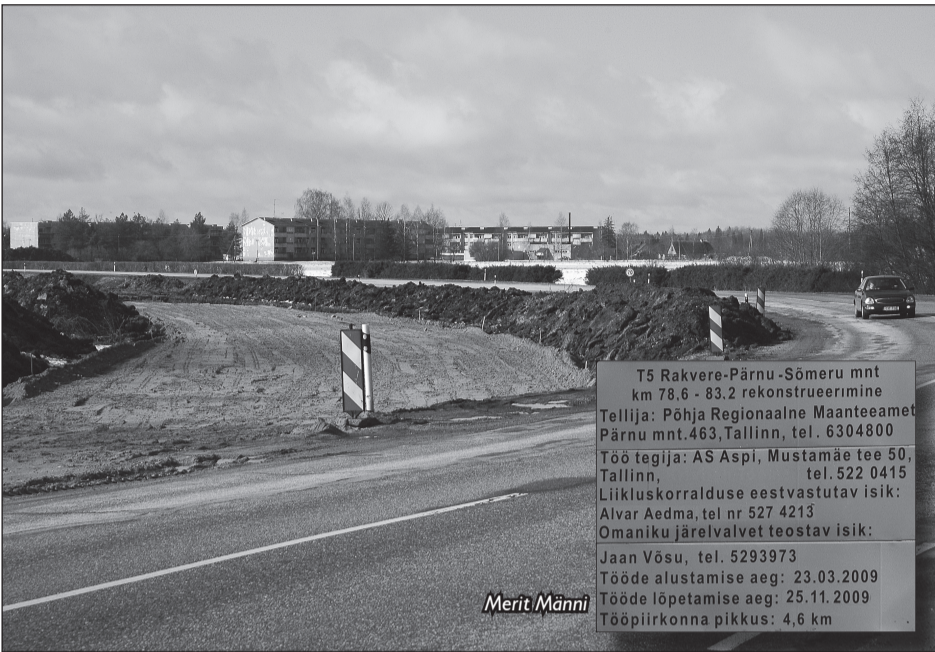
ESMASPÄEVAL on enamasti pilves ilm. Paljudes kohtades sajab vihma. Öösel on +1...+5, päeval +3...+7 kraadi.

ISSN 1406-6262

9 771 406 626 002

Eelmisel nädalal algasid Türi Paidesse kulgeval Rakvere-Paide maanteelõigul ehitustööd, mille käigus ehitatakse ja renoveeritakse 4,6 kilomeetri pikkune teelõik. Paide-Türi tee teise järgu ehitustööde tulemusel muutub kõnealune teelõik liiklejatele ka ohutumaks, sest nn Türi-Alliku kurve õgvendatakse. Samuti pikeneb ka praegu Türi-Allikuni kulgev valgustitega ääristatud kergliiklustee, mis saab pikkust juurde 3,16 kilomeetri ulatuses. Projekt näeb ette ka ringristmiku ehitamise Kirnasse ja kergliiklustunneliga ringristmiku ehitamise Reopalusse.

Merit Männi

Euronõuded tõstavad vee hinda

Türi Rahvalehe toimetuse poole pöördus tundmatuks jääda sooviv Türi kodanik ja väljendas oma muret lähiajal hüppeliselt kallineva veehinna pärast. Temani jõudnud teabe kohaselt hakkab alates käesoleva aasta 1. maist Türi Veele makstav vee- ja kanalisatsioonitasu olema 30 krooni, seega 8 krooni enam kui seni.

ANTS OIDEKIVI
rleht@tyri.ee

„Majaomanikuna maksan praegu kesktlõhki 350 krooni kuus, edaspidi hakkab maksma 500 krooni – minu meelest on juurdekasv proportsionaalselt liiga suur,” leiab ta. „Põhjenduseks tuuakse uued reoveepuhastid, elektrikulu ja nii edasi. Kui puhastid oleks ainult linnarahva raha eest, saaksin aru, aga peamiselt on seal ju Euroopa Liidu raha!” OÜ Türi Vesi juhataja Ivo Raudsepp kinnitas, et Türi valla piirkonnas on kehtestatud alates käesoleva aasta 1. maist uued vee- ja kanalisatsioonitariifid. Türi linnas, Särevärs ja Türi-Allikul hakkab vee ja reovee kuupmeetri hind olema senise 22 asemel 30 krooni. Kalline mine on seega 36 protsenti.

Investeeringutest pole pääsu

„Olulisim põhjus hinnatõusuks on maikuus käikminev kaasaegne reoveepuhasti, mis läks maksma 30 miljonit krooni ja millest vallal tuli tasuda 15 protsenti ehk 4,5 miljonit krooni,” selgitas Raudsepp. „Ühe kuupmeetri reovee puhast-

tamise hind tõuseb umbes 4,5 krooni. Vabariigis üldiselt jääb see hind 4 ja 6,5 krooni vahele.” Tema ütlust mööda on selline investering mõõdapääsmatu, kuna ELi direktiivid näevad ette, et 2010. aastaks peavad igas üle 2000 elanikuga asulas olema kaasaja nõuetele vastavad puhastid. Hinnatõusust 2 krooni ühe kantmeetri vee- ja kanalisatsiooniteenuse eest (lisandub käibemaks 0,36 krooni), läheb vallale omafinantseeringu katteks.

Teiseks mainis Raudsepp, et on alanud Türi linna vee- ja kanalisatsioonisteede rekonstrueerimistööde ettevalmistus, mille maht on ca 140 miljonit krooni. Projekt peab tagama veele- ja reoveele esitatavate Euroopa Liidu nõuete täitmise. Projekti rahastatakse enamuses läbi Keskkonnainvesteeringute keskuse (KIK) Euroopa Liidu ühtekuuluvusfondist (ÜF), omavalitsuse ja vee-ettevõtte kanda jääb 36 miljonit. Projekti läbiviimise tingimuseks on ÜF seadnud jätkusuutliku finantsplaaniga olemasolu, mille täitmist peale projekti läbiviimist kontrollitakse ca 10 aasta jooksul. ÜFi poolt heakskiidetud finantsplaan näeb ette vee- ja kanalisatsioonitariifide tõusu ka tulevikus. Uue projektiga rajatakse Tõlli metsa uus kolme kaevuga veehaare, lisandub 36 tuletõrjehüdranti, 96 protsendil majapidamistest on võimalus ühineda tsentraliseeritud vee- ja kanalisatsioonivõrguga.

Raudsepa sõnul on Tü-

ri veehind olnud seni üks madalamaid vabariigis. „Ka uus hind – 30 krooni, jääb ikkagi poole krooni võrra alla vabariigi käesoleva aasta alguse keskmisele,” väitis ta. „Uue, hetkel Riigikogus lugemisel oleva Ühisveevõrgi- ja kanalisatsiooniseaduse järgi võib vee- ja kanalisatsiooniteenuse kulu olla kuni neli protsenti ühe teeniva pereliikme sissetulekust, meil jääb see alla kahe protsendi.”

Vee hind kallineb ka Oisus, Taikeses, Kabalas ja Kahalas

Vee- ja kanalisatsiooniteenuse uus hind Oisus ja Taikeses elanikule ühe kantmeetri kohta kokku on 30,6 krooni ning Kabalas ja Kahalas 36,6 krooni (hinnad sisaldavad käibemaksu).

Oisus ja Taikeses on hinnatõus minimaalne ja seotud elektri- ja ressursikulude tõusuga. „Oisus päästab olukorra Estonia ühismajand, tarbides 65% kogu asula veest. Vaatamata eeltoodule on veetarbimine Oisus ja Taikeses langenud” märkis Raudsepp. Oisus on planeeritud käesoleval aastal rekonstrueerida Põllu tänava vee- ja kanalisatsioonitrass. „Kabalas ja Kahalas saab hinnatõus olema suurem, kuna oluliselt on langenud eratarbimine ja vähenenud ettevõtlus.” Mõeldud aasta lõpus lõpetas Kahalas tegevuse Estonia farm, mis oli antud piirkonna suurim veetarbij, moodustades ca kaks kolmandikku kogu asula veetarbest.

Türi Vee tehtud arvutused näitavad, et seni kehtinud hinnaga suudeti katta ainult osaliselt ressursimaks ja elektrienergiakulu. „Kabalas ja Kahalas on tehtud KIKist saadud rahadega valla osalusel suured investeeringud. Kabalas on rekonstrueeritud veepumbajaam, ülepump-lad, samuti veetrassid, investeeringuid vajab veel reoveepuhasti. Kahalas on rekonstrueeritud veepumbajaam, reoveepump-la ning raha on eraldatud veetrasside rekonstrueerimiseks käesoleval aastal,” lausub Raudsepp.

Tema sõnul on praeguseks kujunenud olukord, kus riik projekte enam ei toeta, loota võib vaid Euroopa Liidu ja KIK-i projektide ning omavalitsuse ja vee-ettevõtja rahadele.

Türi abivallavanem Enn Mäger märkis, et seni on valla veemajandust arendatud ja korras hoitud peamiselt valla eelarvest ja erinevatest porogrammidest küsitud rahadest. Väga vähesel määral, umbes 50 000 krooni aastas on seda toetatud läbi veehinna. „Abimeetmed nõuavad, et süsteem peab olema isetasuv ja valla eelarve võimalused muutuvad järjest kitsamaks, et seda doteerida,” tõdes ta. „Ka uus hind ei ole veel selline, et meie vee- ja kanalisatsioonisteede enmast majanduslikult ära tasuksid. Tähtis on jääda ELi projektide jaoks abikõlblikuks ja samas hoida veehinda nii madalal, kui võimalik.”

SÕNUMID

Turismi- ja külakeskuse leiti ehitaja

Türi vallavalitsus tunnistas teisipäevasel istungil turismi- ja külakeskuse hoone rekonstrueerimise edukaks pakkumuseks OÜ Krive Ehituse pakkumuse. Turismi- ja külakeskus on kavas rajada Türi Jaama tänaval asuvasse vanasse raudteeaita. Hoone omanikult, Edelaraudteelt on vald saanud hoonestusõiguse 2021. aastani.

Abivallavanem Enn Mäger teatas, et praegu on käsil sellele projektile raha taotlemine Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuselt (EAS) Piirkondade konkurentsivõime tugevdamise programmist.

„Paralleelselt ehitushan-ke läbiviimisega oleme teinud hinnakalkulatsioon sisustuse soetamiseks,” selgitas Mäger. „Lõpliku ja täpse rahataotluse esitame EASile selle nädala lõpuks.” Tema sõnul katab algselt projekti maksumuseks arvestatud 4,2 miljonit krooni ära ainult ehituskulud. Lõplikuks maksumuseks võib kujuneda kuni 7 miljonit krooni. Praeguse ajakava järgi on turismi- ja külakeskus plaanis avada tuleva aasta talvel. Ehituse algusaeg sõltub sellest, kui kiiresti EAS projekti menetleb. Mäger loodab, et kui kõik hästi läheb, saab ehitamise algustada suvel.

Regilauljad kogunevad taas Väätsale

17. aprillil toimub Väätsa põhikoolis üle-eestiline laste ja noorte pärimusmuusikafestival „Regilaul uues kuues 2009”.

Selle raames kutsutakse kõiki koolinoori osalema konkursil, kus tuleb esitada regilaul uue teksti, seade või liikumise, samas peavad säilima regilaulu põhitunnused.

Laule hindab esinduslik žürii koosseisus pr Ingrid Rüütel, Viljandi pärimusmuusika festivali pealik Ando Kiviberg ning rahvamuusikud Astrid Böning, Celia Roose ja Margus Põldsepp.

Lisaks konkursile saab osaleda erinevates töötubades, kus õpitakse laulmist, tantsumist, lahendatakse regilauluteemalist ristsõna ning tehakse käsitööd. Samuti leiab aset kohtumine filmirežissöör Rein Maraniga.

TR